

Ref. nr.	Onderwerp	Vraag	Antwoord
108	Art. 14.1 & art. 14.6 - Nvl 21, 22, 103, 104 en 105	In de antwoorden op vragen 21, 22, 103, 104 en 105 stelt Aanbestedende Dienst dat de vrijwaringsverplichting uit artikel 14.1 van de AIV 2019 ongewijzigd blijft, en dat er geen sprake zou zijn van onbeperkte aansprakelijkheid omdat deze volgens haar altijd wordt begrensd door het Burgerlijk Wetboek. Wij verzoeken om nadere toelichting op deze redenering. Artikel 14.1 bevat een algemene vrijwaringsverplichting voor schade geleden door derden, zowel ten gevolge van de uitvoering van de overeenkomst als het gebruik of de toepassing van de geleverde goederen en diensten. Artikel 14.6 sub a bepaalt vervolgens dat de in artikel 14.5 opgenomen aansprakelijkheidsbeperkingen vervallen bij aanspraken van derden. Daarmee ontstaat een situatie waarin de opdrachtnemer aansprakelijk is voor schade die niet noodzakelijkerwijs voortvloeit uit een toerekenbare tekortkoming, en waarbij geen contractueel overeengekomen maximaansprakelijkheid geldt. Hoewel het Burgerlijk Wetboek inderdaad algemene beginselen bevat die de omvang van schadevergoeding of vrijwaring kunnen beïnvloeden (zoals causaliteit, voorzienbaarheid en redelijkheid), biedt het geen concrete begrenzing in eurobedragen. De bepalingen zijn bovendien van regelend recht en kunnen contractueel worden uitgesloten. In dit geval lijkt de combinatie van artikel 14.1 en 14.6 sub a juist af te wijken van de wettelijke beperkingsmogelijkheden, waardoor een feitelijk onbeperkte aansprakelijkheid ontstaat. Deze constructie is niet verzekeraar en wordt in de Gids Proportionaliteit (paragraaf 3.9D) als disproportioneel aangemerkt. Inschrijver verzoekt daarom alsnog expliciet bevestiging dat: •De vrijwaringsverplichting uit artikel 14.1 uitsluitend geldt voor schade die	De aanbestedende dienst handhaaft de huidige bepaling. Er is geen sprake van een onbeperkte aansprakelijkheid, omdat de vrijwaringsverplichting – evenals de aansprakelijkheid – haar begrenzing vindt binnen het Burgerlijk Wetboek. Het BW bepaalt dat alleen schade die in causaal verband staat met een toerekenbare tekortkoming en binnen de grenzen van redelijkheid en voorzienbaarheid ligt, voor vergoeding in aanmerking komt. Daarmee is de aansprakelijkheid niet onbegrensd. De bepalingen uit de AIV 2019 worden daarom proportioneel geacht en blijven ongewijzigd.
109	Art. 2.3 Wachtkamerovk. / Nvl 15, 96	In vraag 96 van de nota van inlichtingen is gevraagd of Opdrachtnemer II bij activering van de Wachtkamerovereenkomst alsnog gerechtigd is om zijn tarieven te indexeren vanaf het eerste indexatiemoment (1 januari 2027), ook indien de Wachtkamerovereenkomst pas later in dat jaar wordt geactiveerd. De Aanbestedende Dienst begint haar antwoord bevestigend met "ja", maar vervolgt met de opmerking dat indexering mag plaatsvinden vanaf het "eerstvolgende indexeringsmoment conform artikel 4.3 van de Raamovereenkomst". Inschrijver constateert een tegenstrijdigheid tussen de vraag en het antwoord. In de vraag wordt expliciet verwezen naar het eerste indexatiemoment (1 januari 2027), terwijl het antwoord spreekt over het eerstvolgende indexatiemoment. Indien Opdrachtnemer II pas op of na 1 januari 2027 wordt geactiveerd en geen indexeringsverzoek heeft ingediend vóór 31 oktober 2026, kan het antwoord worden geïnterpreteerd als een uitsluiting van indexering per 1 januari 2027 — hetgeen niet strookt met de strekking van vraag 96 en het bevestigende karakter van het antwoord. Kan Aanbestedende Dienst bevestigen dat Opdrachtnemer II bij activering ná 31 oktober 2026 alsnog gerechtigd is om zijn tarieven per 1 januari 2027 te indexeren, ook indien geen indexeringsverzoek is ingediend vóór 1 november 2026? Indien dit niet het geval is, verzoekt Inschrijver Aanbestedende Dienst toe te lichten hoe dit zich verhoudt tot het antwoord op vraag 96 en wat de praktische gevolgen zijn voor Opdrachtnemer II.	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat, indien de Wachtkamerovereenkomst na 31 oktober 2026 wordt geactiveerd, Opdrachtnemer II gerechtigd is om de tarieven te indexeren per 1 januari 2027. Dit geldt ongeacht of vóór die datum een afzonderlijk indexeringsverzoek is ingediend. Hiermee blijft het uitgangspunt van vraag 96 ongewijzigd: bij activering na 1 januari 2027 geldt het eerstvolgende indexatiemoment conform artikel 4.3 van de Raamovereenkomst.
110	Art. 2.3 Wachtkamerovk. / Nvl 15, 96	In vraag 96 van de nota van inlichtingen is gevraagd of Opdrachtnemer II bij activering van de Wachtkamerovereenkomst alsnog gerechtigd is om zijn tarieven te indexeren vanaf het eerste indexatiemoment (1 januari 2027), ook indien de Wachtkamerovereenkomst pas later in dat jaar wordt geactiveerd. De Aanbestedende Dienst begint haar antwoord bevestigend met "ja", maar vervolgt met de opmerking dat indexering mag plaatsvinden vanaf het "eerstvolgende indexeringsmoment conform artikel 4.3 van de Raamovereenkomst". Inschrijver constateert een tegenstrijdigheid tussen de vraag en het antwoord. In de vraag wordt expliciet verwezen naar het eerste indexatiemoment (1 januari 2027), terwijl het antwoord spreekt over het eerstvolgende indexatiemoment. Indien Opdrachtnemer II pas op of na 1 januari 2027 wordt geactiveerd en geen indexeringsverzoek heeft ingediend vóór 31 oktober 2026, kan het antwoord worden geïnterpreteerd als een uitsluiting van indexering per 1 januari 2027 — hetgeen niet strookt met de strekking van vraag 96 en het bevestigende karakter van het antwoord. Kan Aanbestedende Dienst bevestigen dat Opdrachtnemer II bij activering ná 31 oktober 2026 alsnog gerechtigd is om zijn tarieven per 1 januari 2027 te indexeren, ook indien geen indexeringsverzoek is ingediend vóór 1 november 2026?	Vraag is reeds beantwoord.

111	Art. 15.1 AIV / 19, 100, 101, 102	Aanbestedende Dienst geeft aan dat de boetebevoegdheid proportioneel wordt toegepast. Tegelijkertijd laat de tekst van artikel 15.1 AIV, waarin vaste boetebedragen zijn opgenomen, weinig ruimte voor differentiatie naar specifieke situaties. Begrijpt Inschrijver het goed dat proportionaliteit ziet op zowel de beslissing om een boete wel of niet op te leggen, als op het aanpassen van de in artikel 15.1 genoemde boetebedragen naar de aard en ernst van de tekortkoming? Indien matiging van boetebedragen niet mogelijk is, kan Aanbestedende Dienst toelichten op welke wijze de gemeente waarborgt dat de toepassing van artikel 15.1 proportioneel blijft?	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat proportionaliteit zowel ziet op de beslissing om al dan niet een boete op te leggen, als op de hoogte van het daadwerkelijk toe te passen boetebedrag. Daarbij wordt per situatie beoordeeld of oplegging en omvang van de boete in verhouding staan tot de aard en ernst van de tekortkoming. Hiermee is gewaarborgd dat artikel 15.1 AIV proportioneel wordt toegepast.
112	Art. 15.1 AIV / 19, 100, 101, 102	Aanbestedende Dienst geeft aan dat de boetebevoegdheid proportioneel wordt toegepast. Tegelijkertijd laat de tekst van artikel 15.1 AIV, waarin vaste boetebedragen zijn opgenomen, weinig ruimte voor differentiatie naar specifieke situaties. Begrijpt Inschrijver het goed dat proportionaliteit ziet op zowel de beslissing om een boete wel of niet op te leggen, als op het aanpassen van de in artikel 15.1 genoemde boetebedragen naar de aard en ernst van de tekortkoming?	Vraag is reeds beantwoord.
113	Art. 15.1 AIV / Nvl 19, 100, 101, 102	In de Nota van Inlichtingen heeft de Aanbestedende Dienst aangegeven dat boetes op grond van artikel 15.1 AIV direct opeisbaar zijn bij een toerekenbare tekortkoming. Begrijpt Inschrijver het goed dat, voordat een boete wordt opgelegd op grond van artikel 15.1 AIV, eerst de procedure van artikel 12 AIV wordt doorlopen? Indien dit niet het geval is, kan Aanbestedende Dienst toelichten waarom niet?	Ja, de Aanbestedende Dienst bevestigt dat alvorens een boete op grond van artikel 15.1 AIV wordt opgelegd, eerst de procedure uit artikel 12 AIV wordt gevolgd. Deze voorziet in hoor en wederhoor en biedt de opdrachtnemer de gelegenheid om de tekortkoming te herstellen of toe te lichten.
114	Art. 15.1 AIV / Nvl 19, 100, 101, 102	In de Nota van Inlichtingen heeft de Aanbestedende Dienst aangegeven dat boetes op grond van artikel 15.1 AIV direct opeisbaar zijn bij een toerekenbare tekortkoming. Begrijpt Inschrijver het goed dat, voordat een boete wordt opgelegd op grond van artikel 15.1 AIV, eerst de procedure van artikel 12 AIV wordt doorlopen?	Vraag is reeds beantwoord.
115	Nvl 1 - Vraag 87	Is er een overzicht beschikbaar van de huidige status van de PO/PI inspecties SCIOS? Met name die van de betreffende referentie objecten? Graag nader specificeren.	De huidige status wordt niet gedeeld.
116	Nvl 1 - Vraag 77	U geeft in de prijzenstaat in tabblad Toelichting Perceel EW OH het volgende aan: "Inschrijver dient gegevens voor het aangeven van de tarieven op te geven in de betreffende Inschrijfbladen in de grijs gemarkeerde velden." Dus alleen de grijs gemarkeerde velden mogen ingevuld worden. Wij hebben enkele belangrijke, aanvullende opmerkingen en een vraag over prijzenblad Inschrijfblad 1. Het antwoord is zowel voor de overige inschrijvers als voor u van essentieel belang om een juiste pricing te kunnen aanbieden en voor u om te ontvangen. Het betreft het volgende: U geeft aan dat de tarieven in kolom C in inschrijfblad niet aangepast mogen worden, maar dat een aanpassing van het voor gedefinieerde tarief van €90,- gerealiseerd kan worden door maximaal 30% af te wijken van dit tarief. Stel dat inschrijver wil inschrijven met een tarief van €81,- (Maandag t/m vrijdag (07.00-18.00) dan dient het toeslagpercentage op 90% gezet te worden om dit te realiseren. Dat resulteert immers in een tarief van €81,-. Echter als je dan vervolgens naar de toeslagen kijkt voor de opvolgende tarieven, dan wordt de doorrekening van het afwijkende percentage nog gekoppeld aan de initiële €90, die in kolom C staat. Bijvoorbeeld het 'Maandag t/m vrijdag (18.00-24.00)-tarief' wordt nu bepaald op basis van $120\%(90+30\%) * €90,-$. Terwijl het initiële tarief €81,- bedraagt voor (Maandag t/m vrijdag (07.00-18.00). Deze afwijkingen geldt vervolgens ook voor alle andere tarieven kolom C. Ons inziens klopt deze methode dus niet. Graag verduidelijken hoe inschrijvers hiermee dienen om te gaan of toelichten als we het niet goed zien. Indien de constatering wel klopt, dan de rekenmethodiek in de cellen conform aanpassen. Zodat het (Maandag t/m vrijdag 07.00-18.00) de uitgangspositie is voor de overige tarieven met daarbij de toevoeging dat de toeslagen die gelden ook adequaat worden doorgerekend. N.B. Bovenstaand voorbeeld van tarief van €81,- is puur fictief, het tarief kan natuurlijk ook hoger zijn dan de voor gedefinieerde €90,-.	U heeft het goed gezien en er zal een nieuwe Prijzenstaat worden bijgevoegd bij deze 2e Nvl waarin dit is aangepast.
117	Nvl 1 - Vraag 78	Hier geeft u aan dat de kosten voor inzet van derden (bij. Siemens), marktconform kunnen worden doorbelast. Mits er op voorhand afspraak is geweest over de tarieven en de werkzaamheden (specificatie). Dit staat in contrast met het antwoord in vraag 77 van Nvl I. Nu wordt aangegeven dat dit op basis van de geldende tarieven voor inzet van derden wordt verrekend. Dit is iets anders dan dat de verrekening moet plaatsvinden in de reguliere tarieven of opslagen. Graag verduidelijken hoe omgegaan moet worden met de hogere tarieven van de inzet van derden in relatie tot het inzichtelijk maken in de prijzenstaat. Zodat voor iedere inschrijver dezelfde werkwijze geldt. Zie ook vorige vraag.	De inzet van derden mag marktconform worden doorbelast, mits vooraf schriftelijk is overeengekomen welke werkzaamheden en tarieven gelden. Deze kosten hoeven niet in de reguliere tarieven of opslagen te worden opgenomen, maar dienen separaat en transparant te worden gespecificeerd in de prijzenstaat zodat gelijke uitgangspunten gelden voor alle inschrijvers.
118	Nvl 1 - Vraag 77	U geeft aan dat de kosten voor de (hogere) tarieven van derden (Bijv. Siemens) in de reguliere tarieven of opslag verrekend moeten/kunnen worden. In welke mate hier rekening mee gehouden moet worden is op voorhand niet te bepalen. Dus kunt u aangeven hoe u dan de verrekening hiervan in de reguliere tarieven ziet? Dit heeft dan altijd een prijsopdrijvend effect. Graag toelichten a.d.h.v. een voorbeeld.	Zie in PvE hoofdstuk 9.8: Opmerking: De verwachting van Opdrachtgever is dat vanuit de meeste werkzaamheden binnen reguliere kantoor tijden kan plaatsvinden en dat daarvoor de genoemde opslagpercentages marktconform zijn. Bij hoge uitzondering kunnen voor specifieke klussen welke in het weekend of in avonden uitgevoerd moeten worden, afwijkende afspraken gemaakt worden mits deze degelijk onderbouwd zijn. Verder staat er: De Opdrachtgever heeft een aantal uitgangspunten voor verrekening van de kosten en de wijze waarop moet worden omgegaan met de werkzaamheden of leveringen door Derden. Zie PvE hoofdstuk 9.8. Opslagen voor 'Werk Derden, zijnde combinant of vaste onderaannemer binnen de Raamovereenkomst' is 0%. Naar onze visie kunt u met de tarieven van Derden rekening houden en valt over het geheel een . prijsopdrijvend effect wel mee. In specifieke situaties kunnen we in overleg hier afwijkende afspraken over maken.

119	Nvl 1 - Vraag 44	Wij zijn het niet eens met uw redenering. De gunningscriteria hebben alle drie een even zware weging, maar om na een gelijke eindscore (op zowel prijs/kwaliteit) dan direct over te gaan op een loting vinden wij niet aansluiten op hoe u prijs/kwaliteit verhouding weg zet. U geeft met 60% kwaliteit aan dit zwaarder te wegen dan prijs. Als er dan een gelijke eindscore is, zouden wij het logisch vinden als de partij die op kwaliteit (alle drie de aspecten) het hoogste aantal punten gescoord heeft, de winnaar is. Dit zou namelijk in theorie kunnen bij een gelijke eindscore, want een aanbieder die met een lagere prijs heeft ingeschreven en op dit onderdeel dus meer punten gescoord heeft, maar op kwaliteit minder punten kan even hoog eindigen als een aanbieder die minder punten gescoord heeft op prijs, maar kwalitatief een betere aanbieder gedaan heeft. Volgt u onze redenering en sluit u aan om dit aan te passen in de beoordelingsmethodiek?	De gehanteerde beoordelingssystematiek blijft ongewijzigd. Bij een gelijke eindscore is gekozen voor loting om een transparante, objectieve en juridisch eenduidige afwikkeling te waarborgen. Alle benoemde criteria zijn voor de opdrachtgever even 'zwaar'.
120	Nvl 1 - Vraag 43	Graag zouden we een lijst willen ontvangen van de huidige leveranciers.	De huidige onderhoudspartijen zijn niet relevant voor de aanbesteding en worden daarom niet gedeeld.
121	Nvl 1 - Vraag 40	In PvE 6.6 wordt gesteld dat CO2 prestatieladder niveau 3 vereist wordt. In uw beantwoording geeft u aan dat onderaannemers hier ook aan moeten voldoen? In het Beschrijvend Document (6.2) wordt gesproken over Inschrijver. Dit roept bij ons verwarring op, mede ook omdat wij bijv. voor de geschiktheidseisen de gevraagde certificeringen op Hoofdaannemerniveau hebben en aanleveren (bijv.9001) en niet voor de onderaannemers. Kunt u toelichten of voor de CO2 prestatieladder niveau 3 dit ook voor Onderaannemers geldt of op Hoofdaannemer niveau?	De eis uit PvE 6.6 inzake de CO ₂ -prestatieladder niveau 3 geldt voor de Inschrijver/Hoofdaannemer. Onderaannemers hoeven niet afzonderlijk over dit certificaat te beschikken, mits de Hoofdaannemer borgt dat de werkzaamheden in overeenstemming met het certificeringsniveau worden uitgevoerd. Gelijkaardige certificaat is tevens voldoende.
122	Nvl 1 - Vraag 34	U geeft aan dat het planmatig onderhoud van het zwembad in scope zit. Echter het planmatig onderhoud van zwembadinstallaties vraagt om onderhoud van een partij die daarin gespecialiseerd is. Graag antwoord op de volgende 3 vragen ter verduidelijking. 1. Dient inschrijver hier te zorgen voor een specialistische partij die planmatig onderhoud gaat uitvoeren? 2. Zwembad zit nu niet opgenomen in overzicht van panden. Omdat dit om specialisme vraagt qua onderhoud, kunt u het zwembad inclusief bijhorende informatie m.b.t. planmatig onderhoud toevoegen aan de nota? Zo niet, hoe dienen inschrijvers hier rekening mee te houden bij hun indiening/pricing? 3. Welke (specialistische) onderhoudspartij voert die werkzaamheden nu uit?	Ja, indien specifieke expertise vereist is, dient de inschrijver hiervoor een erkende specialistische partij in te zetten. Het zwembad wordt niet afzonderlijk toegevoegd aan de nota; inschrijvers dienen eventuele specialistische inzet te verdisconteren in hun prijsstelling. De huidige onderhoudspartij is niet relevant voor de aanbesteding en wordt daarom niet gedeeld.
123	Nvl 1 - Vraag 22	Vrijwaringen zijn wettelijk niet geregeld. Daarom willen wij dit goed weg zetten in de overeenkomst dat is opgenomen dat de vrijwaring voor situaties geldt waarvoor Opdrachtnemer op grond van de wet voor aansprakelijk kan zijn. Daarom vragen wij deze expliciete beperking bij wet op te nemen in de overeenkomst.	Vrijwaringen zijn wel als rechtsfiguur verankerd in het Burgerlijk Wetboek. De invulling wordt in de praktijk contractueel bepaald. De bepaling in de overeenkomst sluit daarbij aan en ziet op situaties waarin Opdrachtnemer op grond van de wet aansprakelijk kan zijn. Een aanvullende beperking is daarom niet noodzakelijk.
124	Nvl 1 - Vraag 21	Wij blijven erbij dat een ongelimiteerde vrijwaring niet proportioneel is. De aansprakelijkheid wordt ook in bedragen gelimiteerd. Daarom stellen wij nogmaals de vraag aan de gemeente te overwegen om ten aanzien van de vrijwaring ook aan te sluiten op een beperking in bedragen en aan te sluiten bij de bedragen genoemd in art. 14.5?	Door aan te sluiten bij het Burgerlijk Wetboek is geen sprake van een ongelimiteerde aansprakelijkheid. Het BW bevat zelf verschillende beperkingen, zoals matiging door de rechter, eigen schuld van de benadeelde en verjaring. Daarmee is de aansprakelijkheid wettelijk begrensd en dus proportioneel. Een aanvullende beperking in de overeenkomst is daarom niet nodig."
125	Art 14.1 & art. 14.6 Algemene Inkoopvoorwaarden VS 2019	De aanbestedende dienst stelt dat de bepaling inzake onbeperkte aansprakelijkheid gehandhaafd blijft, omdat deze volgens hen wordt begrensd door het Burgerlijk Wetboek. Is dit proportioneel? Wij verzoeken u deze bepaling te heroverwegen. Het Burgerlijk Wetboek biedt weliswaar algemene kaders voor aansprakelijkheid, maar deze zijn onvoldoende specifiek en bieden inschrijvers geen duidelijke rechtszekerheid. In de praktijk betekent dit dat opdrachtnemers pas bij een juridisch conflict kunnen toetsen of de aansprakelijkheid proportioneel is, wat leidt tot onzekerheid en verhoogde risico's. Volgens de Gids Proportionaliteit, paragraaf 3.9C, is het disproportioneel om onbeperkte aansprakelijkheid te eisen zonder motivering. Wij verzoeken u daarom om een expliciete begrenzing van de aansprakelijkheid op te nemen, bijvoorbeeld tot een percentage van de opdrachtwaarde, en om indirecte schade uit te sluiten, tenzij sprake is van opzet of grove nalatigheid. Een proportionele aansprakelijkheidsregeling draagt bij aan een gezonde marktwerking en voorkomt uitsluiting van partijen die geen onbeperkte risico's kunnen dragen.	De aansprakelijkheidsbepaling wordt gehandhaafd. Door aansluiting bij het Burgerlijk Wetboek is geen sprake van onbeperkte aansprakelijkheid. Hiermee is de bepaling proportioneel.